

Obsah

Úvod	7
1. Geografie (zeměpis) jako věda	9
1.1 Objekt studia geografie	9
1.2 Pracovní metody v geografii	10
1.3 Studium krajinné sféry z vesmíru	11
1.4 Geografické informační systémy	12
1.5 Členění geografie	14
1.6 Společenský význam geografie	14
2. Země jako vesmírné těleso	16
2.1 Země jako součást vesmíru	16
2.2 Tvar a velikost zemského tělesa	17
2.3 Pohyby Země	18
2.4 Slapové jevy	22
3. Zobrazování zemského povrchu– mapy	24
3.1 Měřítko mapy	24
3.2 Kartografická zobrazení	25
3.3 Obsah mapy	26
3.4 Dělení map	27
3.5 Základní mapová díla	29
4. Fyzickogeografická sféra	31
4.1 Atmosféra	31
4.2 Hydrosféra	40
4.3 Kryosféra	50
4.4 Litosféra	51
4.5 Pedosféra	58
4.6 Biosféra	60
5. Krajina	64
5.1 Základní členění krajinné sféry	64
5.2 Vlastnosti krajiny	64
5.3 Krajinotvorní činitelé a procesy	65
5.4 Základní krajinná typologie	65
5.5 Krajina a činnost člověka, ochrana krajiny a životního prostředí	68
6. Socioekonomická sféra	70
6.1 Prostorová diferenciacie socioekonomické sféry	70
6.2 Geografie obyvatelstva a sídel	70
6.3 Geografie světového hospodářství	74
6.3.1 Zemědělství a rybolov	74

6.3.2 Průmysl	77
6.3.3 Doprava	80
6.3.4 Cestovní ruch a rekreace	81
6.3.5 Nevýrobní sféra	81
7. Politická geografie	83
7.1 Politickogeografická mapa	83
7.2 Mezinárodní organizace	87
7.3 Evropská unie	89
8. Regionální geografie České republiky	96
8.1 Přírodní poměry České republiky	96
8.2 Hospodářské poměry	108
8.3 Ochrana přírody a krajiny	120
8.4 Krajinné typy v České republice	123
8.5 Geografie regionů České republiky	124
9. Regionální geografie Afriky	135
9.1 Obecně geografický popis	135
9.2 Geografická charakteristika regionů	142
10. Regionální geografie Austrálie a Oceánie	144
10.1 Obecně geografický popis	144
10.2 Geografická charakteristika regionů	147
11. Regionální geografie Ameriky	151
11.1 Obecně geografický popis	151
11.2 Geografická charakteristika regionů	159
11.2.1 Anglosaská Amerika	159
11.2.2 Latinská Amerika	164
12. Regionální geografie Asie	170
12.1 Obecně geografický popis	170
12.2 Geografická charakteristika regionů	175
13. Regionální geografie Evropy	185
13.1 Obecně geografický popis	185
13.2 Geografická charakteristika regionů	191
13.2.1 Severní Evropa	191
13.2.2 Západní Evropa	193
13.2.3 Jižní Evropa	195
13.2.4 Střední Evropa	199
13.2.5 Jihovýchodní Evropa	203
13.2.6 Východní Evropa	205
13.2.7 Rusko	206
14. Regionální geografie polárních oblastí	209

15. Regionální geografie světového oceánu	214
15.1 Základní členění světového oceánu	214
15.2 Základní charakteristiky oceánů	215
15.3 Ekonomický význam oceánů	218
16. Státy světa – základní přehled	219
17. Globální změny životního prostředí a ochrana životního prostředí	231
17.1 Globální ekologické problémy	231
17.2 Antropogenní vlivy na složky fyzickogeografické sféry	238
17.3 Růst počtu obyvatelstva	243
17.4 Udržitelný rozvoj	244
17.5 Ochrana životního prostředí na mezinárodní úrovni	246
17.6 Systém péče o životní prostředí v České republice	249
18. Doporučené publikace a internetové stránky	251

snaze popularizovat geografii jako vědu a zeměpis jako jeden z oblíbených předmětů vyučovaných na základních a středních školách. Publikace může také usnadnit případným zájemcům studium zeměpisu na vysoké škole i přípravu na přijímací zkoušku. Chceme věřit, že stejně dobře poslouží všem, kteří mají zájem či potřebu nenáročným způsobem získat přehledné poznatky z obecního zeměpisu, regionálního zeměpisu České republiky a kontinentů. Součástí publikace jsou mimo jiné přehledné informace o aktuálních globálních problémech životního prostředí a o vlivech lidské činnosti na krajinu a její jednotlivé složky.

Kniha navazuje na oblíbený titul *Zeměpis na ústní*. Byla doplněna a rozšířena o nejnovější údaje a poznatky především v kapitolách věnovaných socioekonomické geografii, geografickým poměrům České republiky a jednotlivých kontinentů a také globálním ekologickým problémům. Proto věříme, že se rychle stane populárním a významným pomocníkem nejen studentům v přípravě k maturitě nebo ke studiu zeměpisu na vysoké škole, ale především všem dalším čtenářům tak zajímavým tématem, kterým zeměpis (geografie) bezsporně je. Přes veškerou snahu o vytvoření dokonale publikace se mohou vyskytnout dílčí nedostatky. Proto ověřte všechny případné tiskové chyby či připomínky, které by mohly knihu dále zkvalitnit.

Přejeme si, aby byl pro Vás čas věnovaný čtení knihy smysluplný a získali jste nové, zajímavé a nezapomenutelné geografické poznatky!

Autoři